Eduskunta

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

StV@eduskunta.fi

Teams- kuulemistilaisuus 13.12.2021

Asia Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry:n lausunto asiassa HE 230/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

SuPer ry on voimakkaasti kannustanut kaikkia sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla työskenteleviä ottamaan täyden covid -19 rokotussuojan sekä pitämään suojaa yllä ottamalla tehosterokotteet. Käsityksemme mukaan lähi- ja perushoitajien rokotemyönteisyys ja rokotekattavuus ovat hyvin korkealla tasolla.

Rokottamattomia työntekijöitä ja viranhaltijoita on kuitenkin kaikissa sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijäryhmissä, niin kantaväestössä kuin maahanmuuttajataustaisessakin henkilöstössä. Näin ollen SuPer ry pitää esitettävää tartuntatautilain määräaikaista 48 a §:ää potilasturvallisuuden näkökulmasta perusteltuna. Muutosesitys ei kuitenkaan tuo isossa kuvassa erityistä helpotusta siihen, että koronavirus leviää yhteiskunnassamme.

SuPer ry on saanut lakimuutoksesta pidetyn (ministeri Kiurun) tiedotustilaisuuden jälkeen huomattavan määrän palautetta hoitajilta, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkailta, potilailta sekä omaisilta. Palautteessa on tuotu esille sinänsä perusteltuja näkemyksiä, joiden mukaan täysikään rokotussarja ei takaa, että asiakkaaseen/potilaaseen lähikontaktissa oleva työntekijä ei voisi potilasta tartuttaa. Palautteessa on tuotu myös esille, ettei hoitohenkilökuntaan tulisi kohdistaa enää yhtään uutta ”pakkoa”, vaan suomalaisten rokotuskattavuuden lisäämiseen tulisi pyrkiä muilla, vaikuttavammilla keinoilla.

SuPer ry:n näkemyksen mukaan on hyvä, että esitetyn 48 a §:n soveltamisala kattaa kaikki sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla erityisen hauraiden tai erityisen riskin vakavalle tautimuodolle alttiiden potilaiden tai asiakkaiden kanssa lähikontaktissa toimivat työntekijät ja viranhaltijat. Valtakunnallinen hoitajapula voi kuitenkin käytännössä johtaa siihen, että esityksessä mainittu erityinen syy käyttää

rokottamatontakin henkilökuntaa tulee laajalti käytettäväksi ja muutosesityksen tarkoitus vesittyy. SuPerin mielestä on erittäin tärkeää, ettei potilasturvallisuus entisestään vaarannu hoitajapulan vuoksi, eikä henkilöstömitoituksista saa poiketa nyt esitettävän uuden pykälän johdosta.

SuPer ry pitää hyvänä, että aloitettu rokotesarja on mainittu erityisenä syynä, joka mahdollistaa työskentelyn jatkamisen. Tämä lisäys todennäköisesti kannustaa osaa rokottamattomia aloittamaan rokotussarjan**. SuPer ry esittää kuitenkin, että perusteluihin lisättäisiin täsmällisemmin määräys, jonka mukaan työnantaja ei saa pidättää palkanmaksua, mikäli työntekijä on aloittanut rokotussarjan.** Luonnollisesti työnantajalla on oikeus valvoa, että rokotussarja myös otetaan loppuun.

Terveydellisiä syitä rokotteen ottamatta jättämiselle on perustelutekstissä mainittu olevan erittäin vähän (mm. allergiat). Tällaisia työntekijöitä kuitenkin on ja esityksessä heille on asetettu velvollisuus esittää negatiivinen koronatestitulos muutaman päivän välein. SuPer ry pitää esitystä kohtuuttomana terveydellisestä syystä rokottamattomien näkökulmasta. Esityshän tulee olemaan voimassa vuoden, ehkä pitempäänkin. Jatkuvaa testausta ei voida pitää yksilön näkökulmasta kohtuullisena, vaikka testin maksuttomuudesta olisikin säädetty. Työpaikoilla voidaan joutua käytännössä epätasa-arvoiseen ja erikoiseen tilanteeseen, jossa hoitajapulan takia erityisestä syystä työskenteleviltä ei edellytetä negatiivista koronatestiä, mutta terveydentilan vuoksi rokottamattomalta edellytetään. **SuPer esittää perustelutekstiä muutettavaksi siten, että terveydentilan vuoksi rokottamattomalta työntekijältä ei edellytetä negatiivista testitulosta ja että terveydentilan vuoksi rokottamattoman palkanmaksua ei voida esteen ajaksi keskeyttää.**

Muun työn tarjoamisvelvoite on perustelujen mukaan laaja, laajempi kuin normaaleissa lomautus- ja irtisanomistilanteissa ja jatkuu koko esteen ajan. Tämä on SuPerin näkemyksen mukaan perusteltua. **SuPer esittää kuitenkin perustelutekstiin lisättäväksi selvennystä muun työn tarjoamisjärjestyksestä siten, että muun työn tarjoamisjärjestyksessä terveydentilan vuoksi rokottamattomat olisivat etusijalla.** Muuta työtä ei todennäköisesti riitä kaikille ja epäselvyys tarjoamisjärjestyksestä voi aiheuttaa haastavia tilanteita työpaikoille. Työn tarjoamisen periaatteista ja käytännöistä tulee myös neuvotella yhteistoimintalakien mukaisesti.

Pidämme tärkeänä myös sitä, että perusteluissa on nyt erikseen mainittu, ettei rokottamattomuus ole peruste irtisanomiselle.

Lakimuutos on tulossa voimaan mahdollisimman pian. Siirtymäaika on kuitenkin välttämätön ja sen tulee olla riittävän pitkä, jotta työntekijöillä on mahdollisuus varautua muutokseen ja halutessaan aloittaa rokotussarjan ottaminen. Työnteon ja palkanmaksun keskeytyminen ovat kovia sanktioita rokottamattomuudesta ja este työnteolle voi kestää vielä kauan.

Helsingissä 10.12.2021

Silja Paavola	Anne Sainila-Vaarno
puheenjohtaja	edunvalvontajohtaja

Lisätiedot: Anne Sainila-Vaarno, puhelin 050-310 1492, anne.sainila-vaarno@superliito.fi